

jeg, at Ministeren maa være fuldt ud. Et Punkt, jeg havde noteret om Arkitekternes Egenraadighed, kan jeg, efter at det saa nylig har været omtalt af det ærede Medlem for Præstø Amts 6te Valgkreds, forbigaa. Iøvrigt skal jeg gjerne erkende, at der naturligtvis er Omstændigheder, som maa tages i Betragtning som formildende, og som Ministeren paa ingen Maade kan gjøres ansvarlig for, — for at sætte Sagen paa Spidsen, skal jeg som Exempel nævne de omtalte Dødsfald. Naar det derfor gjælder om at drage Grændsen mellem, hvad der kan tilregnes den vedkommende Minister og hvad ikke, saa tror jeg, at man maa tage hans Villie og hans Evne med i Beregning. Hvad der er stet aldeles uafhængig af hans Villie, kan ikke tillægges ham, men hvad han kunde have forebygget af, hvad der er stet, maa bestemt kunne tilregnes ham. — Hvad Overstridelsen af Byggesummen angaar, da har det ærede Mindretal jo meget udsørligt berørt dette Punkt og navnlig søgt at vise, at det forholdt sig med dette Byggeforetagende som med ethvert andet; han nævnte f. Ex. Opsørelsen af Brisdøselille Søngel. Det ærede Medlem synes imidlertid ikke at ville se den meget væsentlige Forskjel mellem disse to Tilfælde, idet der nemlig i det foreliggende Tilfælde ikke er bevilget et Bølsb til en Bygning, som Staten skulde opføre, men et Tilskud til en Bygning, om hvilket Tilskud det hedder, at „indtil“ dette Bølsb maa anvendes. Det er altsaa en Bevilling, der er saa lidt kalkulatorisk, som nogen Post kan være. Og dette „indtil“ fortolkes yderligere derved, at der i samme Paragraf af Loven staar „mindst“ med Hensyn til Tilskuddet andet Steds fra. Den fornuftige Mening deraf forekommer mig at maatte være, at Kun „indtil“ det og det Bølsb maa bruges af Statens Midler, og at hvad der iøvrigt skal bruges maa komme fra Kjøbenhavns Kommune eller gennem private Bidrag. At det, som det ærede Mindretal udtrykte sig, var et uvant Terrain, den daværende Minister her betraaede, er ganske rigtig, men naar Ministeren dog indlød sig derpaa, maatte Ansvaaret falde paa ham. Det ærede Mindretal ansøgte ligeledes, at det var under ugunstige Forhold, at det hele Foretagende kom i Stand; men for saa vidt det ærede Mindretal derved ogsaa har tænkt paa de politiske Forhold, saa var dette jo netop Noget, der maatte bidrage til at gjøre Ministeren i allerhøieste Grad varsom med Hensyn til hans Ledelse af og Tilsyn med det hele Foretagende. Det er omtalt som det mørkeste Punkt — og det fastholder jeg, at det er —, at den vedkommende Minister ikke henvendte sig til Rigsdagen, ikke blot fordi det var hans konstitutionelle Pligt, men ogsaa fordi selve Loven om Theaterbygningen indeholder en § 5, som yderligere paalægger ham stadig at give Rigsdagen Underretning om, hvorledes Sagen staar. For saa vidt der herimod indvendes, at han ikke kunde komme med en Løs-

Kalkule, da tillader jeg mig at tro, at de Beregninger, som komme frem i lignende Tilfælde, som oftest ikke ere saa faste, at der kunde være Grund til at genere sig i den Henseende. — Det ærede Medlem for Kjøbenhavns 1ste Valgkreds omtalte med Hensyn til selve Afstemningerne, at jeg i mit første Foredrag havde lagt altfor megen Vægt paa, om Afgjørelsen gik i den ene eller den anden Retning, og at Bevillingsmyndigheden blev akkurat den samme. Jeg tror ikke, at man altfor trykkelig skal hengive sig til det ærede Medlems Ord; thi det kan ikke negtes, at den historiske Udvikling har sin ikke ringe Betydning i det konstitutionelle Liv. Det er det politiske Hensyn navnlig ved den sidste Overstridelse, hvilket jeg, som sagt, tillægger den største Betydning. Det ærede Mindretal har i den Anledning udtalt en Sætning, som forekommer mig at være meget farlig, og som jeg derfor paa det Bestemteste maa modsiges, nemlig den, at det er en Ministers Pligt at handle saaledes, som han anser det for gavnligt for Staten. Det ærede Medlem sølte dog i samme Dieblisk, at det var stærkt sagt og tog en Del af sine Udtalelser tilbage ved at indstyre: „i visse Diebliske,“ og han sagde altsaa, at det i visse Diebliske skulde være Ministerens Pligt at handle saaledes, som han anser det for gavnligt for Staten. Men for det Første kan det aldrig kaldes gavnligt for Staten at tilside sætte Bevillingsmyndigheden. Om der end kun findes Diebliske, hvor det maa afhænge af vedkommende Ministers konstitutionelle Stjøn, er det dog utvivlsomt, at, hvor det gjælder Bevillings-sager, og hvor Intet kan gjøres uden at gaa Haand i Haand med Bevillingsmyndigheden, foreligger der ikke et saadant Dieblisk, og da er det utvivlsomt Ministerens konstitutionelle Pligt ikke at handle videre uden at have henvendt sig til Bevillingsmyndigheden. Selv om denne Sag skulde faae et helt andet Udfald, end jeg haaber og ønsker, selv om der ikke skulde komme Videre ud deraf, ja, selv om det ærede Mindretals Forslag skulde blive vedtaget, saa paaftaar jeg, at, hvad der er stet, allerede har vist sine belligelige Følger og utvivlsomt fremdeles vil vise saadanne; thi det er jo aabenbart, at dette Exempel er i højeste Grad affrakende med Hensyn til Byggeforetagende, som kunne findes meget ønskelige. Jeg skal ikke gaa ind paa, hvad der iøvrigt kan have motiveret dette Things Stilling til Forslag om Byggeforetagender i denne Samling fra den høitærede Minister med Hensyn til Charlottenborg og polyteknisk Lærestanstalt; men jeg tror, at det ialtsald er vist, at denne Sag som Baggrund har havt sin ikke ringe Del i Udfaldet, og hvis man vil se videre frem i Tiden og se hen til Foranstaltninger, om hvilke dette Thing — paa et ganske ubetydeligt Mindretal nær — har tilkendegivet som sit Ønske, at de maatte finde Sted snart, — jeg sigter til Anlæg af Befæstningsværker — da vil det Samme igjen træde frem. Jeg tror derfor, at det er af